

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش های سیاسی

افول قدرت آمریکا در اقتصاد بین الملل (۳)

اخلال در شراکت استراتژیک با اتحادیه اروپا

پژوهش
تحریری
معاونت سیاسی
صدا و سیما

فرآورده های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

– گروه تلگرام پژوهش خبری صداوسیما <https://telegram.me/pajooheshkhabar>

پژوهشگر: علی ظریف

با پایان نظام دوقطبی و آغاز روند جهانی شدن به نظر می‌رسید راهکارهای نئولیبرالیسم مورد اجماع قدرت‌های بزرگ اقتصادی جهان قرار گرفته است و «سیاست‌های حمایت‌گرایانه» حداقل در عرصه عمل دیگر مورد توجه اقتصادهای بزرگ سرمایه‌داری قرار نخواهد گرفت. جهان در دو دهه گذشته شاهد یکه‌تازی رهیافت نئولیبرالیسم اقتصادی به عنوان جهت‌دهنده اقتصاد ملی بسیاری از کشورها و همچنین نظام اقتصاد بین‌الملل بود و هواداران تفکرات نئولیبرالیسم، آزادی عمل بیشتری یافتند تا نظرات خود را بیش از پیش در سطح جهان گسترش دهند. در این رهیافت، علاوه بر چارچوب‌های سرمایه‌داری کلاسیک همچون اصالت مالکیت خصوصی، دست‌نمائی در تعادل بخشی به امور اقتصاد و همچنین تأکید بر تجارت آزاد، مفاهیم نوینی هم‌متناسب با ضروریات اجتماعی و پاسخگویی به مطالبات جدید مردم در هزاره جدید مطرح شد. در این سالها اتحادیه‌های اقتصادی و پیمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی تجارت آزاد در سرتاسر جهان رونق گرفتند و با ظهور نهادهایی همچون سازمان تجارت جهانی، اتحادیه اروپا، نفتا یا دهها پیمان مشابه دیگر، سرمایه‌های اقتصادی قابلیت تحرک بی‌سابقه‌ای یافتند، مسئله‌ای که تاکنون هیچگاه مشاهده نشده بود.

اما حالا نشانه‌هایی متفاوت بروز کرده و اقتصاد جهان را در برابر آزمون بزرگی قرار داده است. ورود دونالد ترامپ به سپهر سیاسی آمریکا را باید سرآغاز چالش‌های متعددی دانست که علاوه بر مسائل داخلی اختلاف‌برانگیز، به کشورهای دیگر جهان نیز کشیده شد. این چالش‌ها نه تنها مسائل مختلف سیاسی و امنیتی را شامل می‌شود بلکه به سرعت حوزه اقتصاد بین‌الملل را نیز دربر گرفته است. با استقرار دولت جدید آمریکا شوک بزرگ وارد شد و جدال اقتصادی دو شریک استراتژیک دهه‌های گذشته یعنی اتحادیه اروپا و آمریکا آغاز شد. «سیاست‌های حمایت‌گرایانه» اقتصادی دونالد ترامپ در ماه‌های بعد به نقطه اوج خود رسید. این تقابل اقتصادی در حالی تشدید شد که علاوه بر اتحادیه اروپا، کشورهایمانند چین، کانادا و مکزیک نیز هفته‌هاست درگیر منازعه اقتصادی با واشنگتن شده‌اند.

حالا این سوال برای اقتصاددانان مطرح شده است که چرا آمریکا که دهه‌هاست مدعی رهبری اقتصاد جهان آزاد است خود رفتارهای متناقضی دارد و دولت جدید آمریکا دیگر از آزادی اقتصادی حمایت نمی‌کند؟

الویت یافتن نگاه انزواطلبی و سیاستهای حمایت گرایانه در دولت ترامپ

در پیش گرفتن نگاه منفعت طلبانه دولت آمریکا در قبال متحدان استراتژیک خود

دست برتر اتحادیه اروپا در تعاملات تجاری و اقتصادی با آمریکا

آسیب پذیر شدن و کاهش جایگاه اقتصاد آمریکا در مقابل قدرتهای دیگر اقتصادی جهان

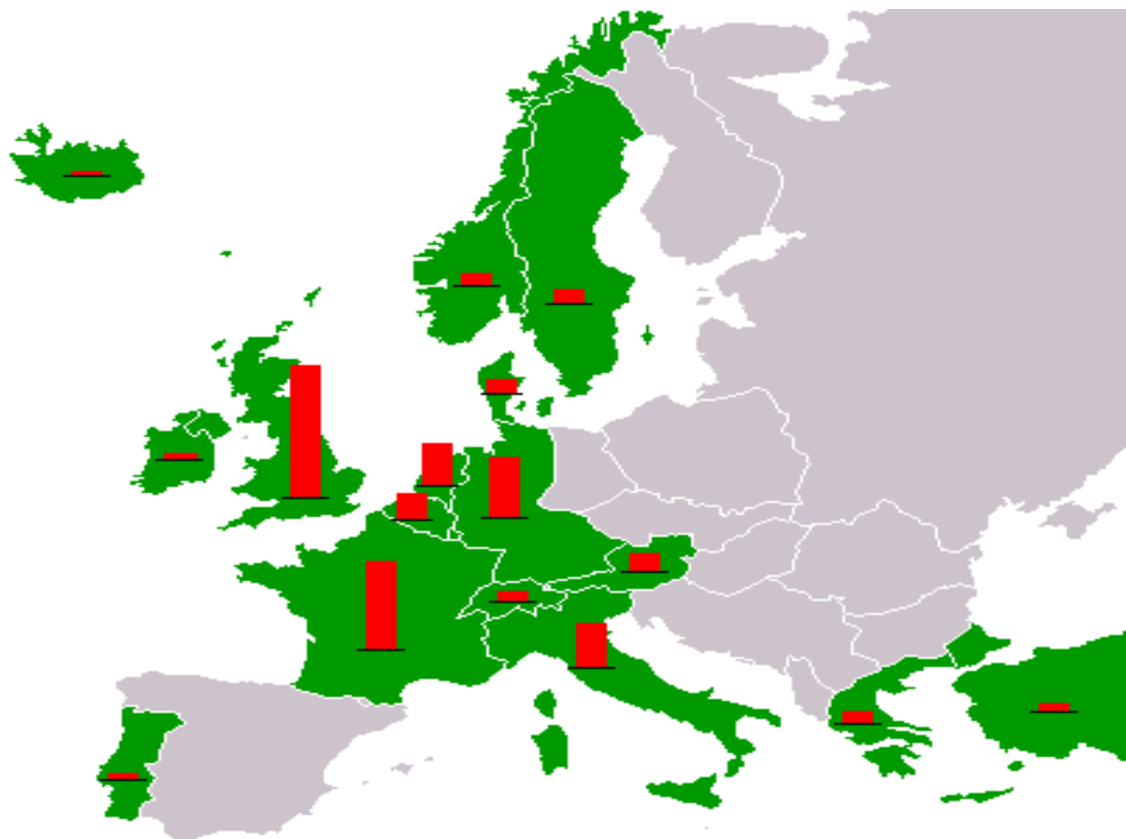
بی توجهی دولت آمریکا به اصول و قوانین تجارت آزاد در عرصه بین المللی

□ طرح مارشال: ریشه های شراکت استراتژیک اروپا و آمریکا

با پایان جنگ دوم جهانی تنها سرزمینی ویران و اقتصادی کاملاً رو به زوال از اروپا باقی مانده بود که شرایط را برای فعالیت سیاسی احزاب کمونیست کرده بود. اروپای پس از جنگ توانایی مدیریت امور اقتصادی خود را نداشت و اقبال مردم از احزاب کمونیستی، رهبران اروپای غربی و آمریکا را نگران کرده بود. در چنین شرایطی بود که آمریکا طرحی موسوم به «مارشال» را ارائه کرد تا با بازسازی اقتصاد متحدان اروپایی اش جلوی پیشروی اتحاد جماهیر شوروی در اروپا را بگیرد. جورج مارشال، وزیر امور خارجه آمریکا در دوران ریاست جمهوری هاری ترومن مبتکر این طرح بود. بر اساس این طرح که در پنجم ژوئن ۱۹۴۷ میلادی ارائه شد، آمریکا کمکهای بلاعوض اقتصادی زیادی برای بازسازی اروپا ارائه کرد تا نفوذ و سیطره خود بر اروپای باختری را تکمیل نماید. در مدت چهار سال، بیش از ۱۴ میلیارد دلار در اختیار دولت‌های استقبال کننده از این طرح امریکایی قرار داده شد که در این میان تنها سهم فرانسه و انگلستان در حدود شش میلیارد دلار بود. دولت آمریکا توانست در ازای اعطای این کمک‌ها امتیازات مورد نظر خود را از دولت‌های اروپایی گرفت و آن‌ها را تا سرحد امکان به خود وابسته سازد. البته این طرح تنها به حوزه جغرافیایی اروپا محدود نشد و دیگر متحدان آمریکا در کشورهای آمریکای جنوبی (برزیل، مکزیک و شیلی) و همچنین آسیا (ترکیه و عربستان سعودی) نیز برای آنچه مقابله با نفوذ کمونیستها عنوان شد از آن سود بردند. اجرای این طرح که بسیار ماهرانه، و با دوراندیشی ویژه و محاسبات دقیق تنظیم شده بود باعث شد «دلار آمریکا» به پول اول در تعاملات تجاری جهان و معیار سنجش قیمت کالا تبدیل شود. طرح مارشال سرآغاز دوقطبی شدن کامل جهان و تعیین حوزه نفوذ دو قدرت بود؛ چرا که کشورهایی که به این طرح جواب مثبت دادند وابستگی خود را به اردوگاه غرب و آن‌ها که پاسخ منفی دادند وابستگی‌شان به بلوک شرق را نمایان ساختند.

از آن پس آمریکا خود را رهبر جهان آزاد معرفی کرد و لیبرالیسم اقتصادی عملاً در کشورهای غربی با ابعاد گسترده‌ای به اجرا گذاشته شد.

جدول کمک های اقتصادی آمریکا به اروپا در طرح مارشال

■ چالش در روابط دو سوی آتلانتیک

تردیدی نیست که در پی روند جهانی شدن برخی اقتصادهای کوچک گذشته به شکوفایی رسیده اند و البته اقتصاد آمریکا مدتهاست که هر روز کوچک تر و کوچک تر شده است. اتحادیه اروپا دو دهه است خود را به عنوان رقیب آمریکا در تجارت جهانی مطرح کرده است و کشورهای چین، کره جنوبی، هند، برزیل، مکزیک، آفریقای جنوبی، روسیه، ترکیه، اندونزی و دهها مورد دیگر به توفیقات اقتصادی دست یافته اند و سهم آمریکا از بازارهای بین المللی در حال کاهش است.

حالا آمریکا در تلاش است تا موقعیت در حال زوال خود را ترمیم کند. اصرار ترامپ بر رویکرد حمایت گرایانه اقتصادی و تقابل وی با اصول تجارت آزاد در نظام بین الملل منجر به خشم اتحادیه اروپا از وی شده است. رئیس جمهور آمریکا از بدو ورود به کاخ سفید، «حمایت گرایی یکجانبه اقتصادی» را در دستور کار خود قرار داده است. اولین سخنرانی دونالد ترامپ، در برابر نمایندگان دو حزب جمهوری خواه و دموکرات در کنگره آمریکا موید اتخاذ دو رویکرد «حمایت گرایی و انزواگرایی» از سوی دولت جدید آمریکا بود. تلاش برای اعمال تعرفه های گمرکی کلان بر برخی محصولات خارجی و حمایت از نیروی کار آمریکایی و انتقال کارخانه های آمریکایی آن سوی مرزها به داخل کشور، از جمله اقدامات رئیس جمهوری جدید آمریکا در حمایت از اقتصاد روبه افول آمریکا در عرصه جهانی است.

چالش در روابط اقتصادی میان اروپا و آمریکا هنگامی شدت گرفت که دولت آمریکا تصمیم گرفت تعرفه ۲۵ درصد برای واردات فولاد و ۱۰ درصد برای واردات آلومینیوم به آمریکا اعمال کند. این سیاست که کودتایی علیه مبانی اقتصاد بازار آزاد محسوب می شود در واقع نشان داد آمریکا دیگر توانایی گذشته برای رهبری اقتصاد آزاد را در اختیار ندارد و در رقابت اقتصادی با دیگر قدرتهای جهان چون آلمان، چین، ژاپن، کانادا، هند و حتی مکزیک چاره ای جز پناه بردن به سیاستهای حمایت گرایانه ندارد. آنگلا مرکل صدر اعظم آلمان اخیراً ضمن انتقاد از برنامه دونالد ترامپ رئیس جمهور آمریکا در اعمال تعرفه برای واردات آلومینیوم و فولاد، هشدار داد اتحادیه اروپا در صورت نیاز آماده اقدامات متقابل است. مرکل در بوندس تاگ (پارلمان آلمان) گفت: «ما این تعرفه ها را غیرقانونی می دانیم. آلمان و اتحادیه اروپا به مذاکره با آمریکا در زمینه تجارت ادامه می دهند.» ترامپ اخیراً در واکنش به اعتراضات سران اروپایی در قبال وضع تعرفه های فولاد و آلومینیوم، اعلام کرده است که کشورهای اتحادیه اروپا به عنوان بزرگترین شریک تجاری آمریکا با ادامه مذاکرات، تا اول ماه مه (اواسط اردیبهشت) از اعمال تعرفه های فولاد و آلومینیوم معاف هستند.^۱ صادرات فولاد اروپا به آمریکا در سال ۲۰۱۷ به ۵/۳ میلیارد یورو معادل ۶/۵۳ میلیارد دلار رسیده و صادرات آلومینیوم نیز ۱/۱ میلیارد یورو بوده است. منابع آگاه در اتحادیه اروپا گفته اند، اگر ترامپ طرح و برنامه اش برای اعمال تعرفه علیه واردات فولاد و آلومینیوم را اجرا کند، اتحادیه اروپا نیز تعرفه ۳/۵ میلیارد دلاری علیه واردات کالاهای مختلف از آمریکا اعمال خواهد کرد. بر اساس گزارش های منتشر شده، کارشناسان اتحادیه اروپا از ماه ها پیش با پیش بینی چنین روزهایی مشغول تهیه فهرستی از محصولات آمریکایی بوده اند که قرار است به عنوان واکنشی علیه تصمیم دولت ترامپ اتخاذ شود و برای آنها عوارض گمرکی تازه ای در نظر گرفته شود.^۲

ترامپ هم بیکار ننشسته و یک جنگ کلامی را در عرصه تجارت جهانی آغاز کرده و با بالا بردن سطح تهدیدهای خود گفته اگر اتحادیه اروپا بخواهد بروی کالاهای آمریکایی عوارض بیشتری ببندد، آنها هم برای خودروهایی وارداتی از اروپا مالیات وضع می کنند. تردیدی نیست نبرد اقتصادی آمریکا و اتحادیه اروپا وارد مرحله تازه ای شده است و وضع تعرفه های گمرکی برای فولاد و آلومینیوم می تواند سرآغاز مبارزه ای تمام عیار باشد. مقامات اروپایی تهدید کرده اند که اروپا به زودی در مقابل اقدام اخیر دولت آمریکا واکنش نشان خواهد داد و به صورت متقابل، برای اجناس وارداتی آمریکا در اروپا تعرفه های سنگین وضع خواهد کرد. برخی کارشناسان معتقدند این سیاست به معنای مخالفت ترامپ با قدرت گرفتن بیشتر اقتصادی و حتی سیاسی اتحادیه اروپا به عنوان قطبی بزرگ در حوزه اقتصاد بین الملل است. ترامپ بارها مخالفت خود را با موجودیت اتحادیه اروپا اعلام کرده و حتی از تحولاتی مانند برگزیت حمایت کرده و خواستار الگوبرداری دیگر کشورهای اروپایی از آن شده است. از این منظر رئیس جمهور جدید آمریکا بطور تلویحی از فروپاشی اتحادیه اروپا و منطقه یورو حمایت کرده و آن را به عنوان یک سیاست و هدف کلان در حوزه سیاست خارجی و اقتصاد بین الملل دنبال می کند. حمایت ترامپ از گروه های ملی گرا و جریان های راست افراطی در کشورهای اروپایی نیز در همین راستا قابل تحلیل و ارزیابی است.

۱ - خبرگزاری تسنیم، ۱۳۹۷/۱/۱۷

۲ - کیهان، ۱۳۹۶/۱۲/۱۲

■ مواضع رهبران اروپایی در قبال سیاست های حمایت گرایانه آمریکا

فرانک والتر اشتاین مایر، رئیس جمهوری آلمان:

• سیاست های انزواطلبانه ترامپ در این راستا هیچ یک از مسائل بین المللی فعلی را حل نمی کند. در برابر کسانی که خواستار ایجاد دیوارها و موانع در این راستا هستند باید مقاومت کرد و ما نمی توانیم به راحتی از دنیا عقب نشینی کنیم. (پارس تودی، ۱۴/۸/۱۳۹۶)

* آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان

• من مایل نیستم لحن مبارزه جویانه ای اتخاذ کنم چرا که چنین کاری کمک نمی کند اما اعمال تعرفه های بیشتر اقدام خوبی نیست. این مساله روی اقتصاد تاثیر خواهد داشت. ما اطمینان داریم که این مساله در نهایت به ضرر همه خواهد بود. در چنین اقداماتی هیچ کسی در نهایت نمی تواند برنده باشد و نخواهد بود و به همین علت ما همچنان به دنبال گفت و گو خواهیم بود اما البته ما در اروپا نیز قادر به واکنش خواهیم بود. (خبر آنلاین، ۱۸/۱۲/۱۳۹۶)

* زیگمار گابریل وزیر خارجه اسبق آلمان

• واشنگتن نباید درباره پاسخ قاطع هیچ تردیدی داشته باشد. اقدام آمریکا بسیار نگران کننده است و بیشترین تاثیر را بر مشاغل و صادرات در اروپا دارد که به هیچ وجه قابل پذیرش نیست. چنین وضعیتی در روابط بازرگانی نه به نفع آمریکاست و نه اروپا. به همین دلیل امیدوارم که ترامپ در این مورد تجدینظر کند. ما باید همه تلاش خود را به کار بگیریم که از تنش در روابط بازرگانی جهان جلوگیری کنیم. (کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۹۶)

* بریگیته تسپیریس، وزیر اقتصاد آلمان

• تعرفه های پیشنهادی ترامپ قوانین سازمان تجارت جهانی را نقض می کند و بدون شک آلمان در کنار کمیسیون اتحادیه اروپا به اقدامات رئیس جمهور آمریکا برای افزایش تعرفه ها واکنش نشان می دهد. می توان از طریق گفتگو مانع بروز جنگ تجاری میان اتحادیه اروپا و آمریکا شد. (باشگاه خبرنگاران جوان، ۱۹/۱۲/۱۳۹۶)

فدریکا موگیرینی مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا

• شاهد بحث های زیادی در آمریکا درباره تعرفه فولاد هستیم و به آن احترام می گذاریم. ما در اتحادیه اروپا هرگز سیاست های حمایت گرایانه اقتصادی نخواهیم داشت؛ این روش اروپایی نیست اما روشن است که در صورت نیاز از منافع خود دفاع خواهیم کرد. رای ما روشن است که ما مشکل مازاد ظرفیت داریم و مایل هستیم که به همراه آمریکا و همچنین سایر شرکا شامل کانادا، ژاپن و دیگران به رفع این مشکل پردازیم. (خبر آنلاین، ۱۸/۱۲/۱۳۹۶)

یان کلود یونکر، رئیس کمیسیون اتحادیه اروپا

• ما بیکار نخواهیم نشست تا ببینیم چگونه صنعت ما از طریق اقدامات غیرمنصفانه آسیب دیده و هزاران جایگاه شغلی در اروپا در معرض خطر قرار گیرد. (کیهان، ۱۲/۱۲/۱۳۹۶)

***گوتتر اوتینگر، کمیسر بودجه اتحادیه اروپا**

• اگر دولت ترامپ تعرفه های جدیدی را علیه صادرکنندگان اروپایی اعمال کند، اتحادیه اروپا نیز برای اتخاذ تدابیر تلافی جویانه درنگ نخواهد کرد. اگر صادرکنندگان اروپایی مجبور به پرداخت تعرفه باشند، ما این مساله را به یک خیابان دو طرفه تبدیل می کنیم. صادرکنندگان آمریکایی نیز باید تعرفه پردازند. (خبرگزاری مهر، ۱۳۹۶/۱۱/۱۹)

***پیر دفرین، کمیسر تجارت اتحادیه اروپا**

• یک جنگ تجاری بین اروپا و آمریکا برای تمام جهان بسیار تأسف بار خواهد بود. در یک جنگ تجاری کسی نمی تواند پیروز شود. این جنگ مانند جنگ جهانی اول است که هر کسی شکاف هایی ایجاد می کند و بنابراین از حرکت بازمی ایستد. تا زمانی که آمریکا سیستم اجتماعی مناسبی نداشته باشد این کشور همواره به سوی اقتصاد حمایتی گرایش خواهد داشت. (تسنیم، ۱۳۹۶/۱۱/۱۶)

بنوا کور، عضو هیات مدیره بانک مرکزی اروپا

• جنگ تجاری که از طرف آمریکا آغاز شده می تواند منجر به رکود جهانی شود و حتی صرف ترسیدن از وقوع آن نیز از هم اکنون به اقتصاد صدمه زده است. سقوط قیمت سهام در واکنش به تصمیم آمریکا در اعمال تعرفه بر روی واردات فولاد و آلومینیوم و بلا تکلیفی در خصوص اقدامات مربوطه، منجر به سخت تر شدن شرایط مالی شده است. اعمال ۱۰ درصد تعرفه بر روی تمام اقلام وارداتی و صادراتی آمریکا باعث خواهد شد اقتصاد جهانی در همان سال نخست یک درصد کوچک تر شود که در این بین خود آمریکا در بین کشورهای خواهد بود که بیشترین آسیب را خواهند دید و اروپا آسیب نسبتاً کمتری خواهد دید. (ایسنا، ۱۳۹۷/۱/۱۸)

***امانوئل مکرون، رئیس جمهور فرانسه**

• وضع تعرفه بر فولاد و آلومینیوم اروپا خطر بروز یک جنگ تجاری را در پی دارد که همه کشورهای درگیر آن بازنده خواهند بود. چنین اقداماتی علیه کشورهای متحد که با قوانین تجارت بین المللی احترام می گذارند، تاثیری در مبارزه با رویکردهای غیرمنصفانه نخواهد داشت. اتحادیه اروپا به شیوه ای روشن و مناسب به همه رویکردهایی که غیرمنصفانه یا مغایر قوانین تجارت بین الملل است پاسخ خواهد داد. (ایرنا، ۱۳۹۶/۱۲/۱۹)

برنو لومر

• جنگ تجاری میان آمریکا و اروپا فقط بازنده خواهد داشت. چنین اقداماتی اگر تایید شوند قابل پذیرش نیست و تاثیر مهمی بر اقتصاد کشورهای اروپایی خواهد داشت. اگر این تصمیم ترامپ عملی شود، کشورهای اروپایی نیز باید پاسخی قوی، هماهنگ و متحد به آمریکا بدهند. (انتخاب، ۱۳۹۶/۱۲/۱۱)

***دیوید لیدینگتون، معاون نخست وزیر انگلیس**

• تصمیم آمریکا به تهدید به شروع جنگ تجاری با اروپا عاقلانه نیست و جنگ تجاری هیچ دستاوردی برای هیچ یک از طرف ها نخواهد داشت. تجربه انگلیس نشان می دهد حمایت گرایی تجاری نمی تواند موفق باشد. زمانی که انگلیس در دهه های شصت و هفتاد میلادی تلاش کرد از صنایع خودروسازی خود با اعمال تعرفه و مالیات حمایت کند، تمام بازارهای صادراتی خود را از دست داد چرا که دیگر کشورها، صنایع رقابتی تری برای تولید خودرو داشتند. (باشگاه خبرنگاران جوان، ۱۳۹۶/۱۲/۱۴)

• بروز جنگ تجاری جهانی و تشدید سیاست‌های حمایت گرایانه تجاری، آخرین چیزی است که جهان بدان نیاز دارد. در شرایط کنونی به نظر می‌رسد آمریکا به بزرگترین تهدید تجارت آزاد و چین نیز به یکی از اصلی‌ترین مدافعان تجارت آزاد در جهان تبدیل شده است. تجارت و همکاری‌های تجاری نه تنها برای کشورهایی که می‌کوشند مردم خود را از فقر نجات دهند، بلکه برای کشورهای توسعه یافته مانند نروژ از اهمیت زیادی برخوردار است زیرا سیاست‌های حمایت گرایانه تجاری تحقق اهداف توسعه پایدار را به مراتب دشوارتر می‌سازد. تاریخ نشان داده است دوره‌هایی که با حمایت گرایي گسترده همراه بود در نهایت به جنگ تجاری انجامیده است. (خبرگزاری صداوسیما، ۱۳۹۷/۱/۱۹)

■ جداول مرتبط با مبادلات تجاری میان اعضای اتحادیه اروپا و آمریکا در سال ۲۰۱۷

صادرات اتحادیه اروپا به آمریکا

	EUR million	% of the United States in extra-EU exports
Cyprus	60	4.4
Latvia	165	4.9
Bulgaria	292	3.9
Estonia	318	10.2
Luxembourg	382	15.5
Croatia	456	10.6
Slovenia	529	7.2
Malta	740	44.6
Romania	956	6.7
Greece	1 095	9.8
Lithuania	1 163	13.1
Slovakia	1 675	16.4
Portugal	2 465	19.8
Hungary	2 681	15.7
Czech Republic	3 198	13.3
Finland	3 974	18.6
Poland	4 332	11.6
Denmark	7 016	21.2
Austria	8 596	21.3
Sweden	9 207	17.9
Spain	11 364	13.0
Netherlands	18 426	14.9
Belgium	20 823	20.9
Ireland	30 262	52.9
France	32 983	18.0
Italy	36 927	20.1
United Kingdom	54 814	28.2
Germany	107 214	21.4

واردات اتحادیه اروپا از آمریکا

	EUR million	% of the United States in extra-EU imports	
Latvia	103	4.1	
Cyprus	144	6.0	
Malta	151	5.9	
Estonia	171	6.9	
Croatia	189	4.1	
Bulgaria	207	2.7	
Lithuania	317	4.4	
Slovakia	330	2.4	
Slovenia	370	4.6	
Romania	637	4.1	
Greece	661	3.3	
Portugal	878	6.5	
Finland	1 301	8.8	
Luxembourg	1 377	30.8	
Hungary	1 603	8.5	
Czech Republic	1 882	7.0	
Denmark	2 099	9.5	
Austria	3 288	10.5	
Sweden	3 390	9.3	
Poland	3 498	7.0	
Spain	10 647	9.9	
Ireland	11 635	48.8	
Italy	13 915	9.6	
Belgium	27 199	22.1	
France	29 731	18.6	
Netherlands	36 342	15.1	
Germany	43 502	13.6	
United Kingdom	53 504	18.8	

موازنه تجاری میان اتحادیه و آمریکا

	EUR million
Netherlands	-17 916
Belgium	-6 376
Luxembourg	-995
Cyprus	-83
Latvia	62
Bulgaria	85
Estonia	146
Slovenia	159
Croatia	267
Romania	319
Greece	434
Malta	589
Spain	717
Poland	834
Lithuania	846
Hungary	1 078
United Kingdom	1 310
Czech Republic	1 316
Slovakia	1 345
Portugal	1 587
Finland	2 673
France	3 252
Denmark	4 916
Austria	5 308
Sweden	5 817
Ireland	18 627
Italy	23 013
Germany	63 713

آنچه مسلم است ترامپ بواسطه شخصیت و پیشینه اقتصادی خود، بر منفعت گرایی حداکثری و کوتاه مدت کشورش در عرصه اقتصاد بین الملل تاکید دارد و مسلم است که به راحتی از اقدامات حمایت گرایانه اقتصادی خود علیه اتحادیه اروپا و دیگر بازیگران بین المللی عقب نشینی نخواهد کرد. انتظار می رود بسیاری از سران اروپایی در آینده، درگیر جدال با کاخ سفید بر سر نقض قواعد و قوانین تجارت آزاد باشند. مقامات اروپایی همچنان محدودیتهای اقتصادی ترامپ را بر سر کالاهای صادراتی خود حس خواهند کرد و گمان می رود جایی برای مصالحه اقتصادی با ترامپ وجود نداشته باشد.

مخالفت با سیاستهای اقتصادی ترامپ در جهان بسیار جدی است و برخی از اقتصاددانان معتقدند سیاست های حمایت گرایانه تجاری آمریکا در نهایت به اقتصاد جهانی و البته اقتصاد خود این کشور آسیب خواهد زد. صندوق بین المللی پول با انتقاد از سیاست های دونالد ترامپ، هشدار داد که دیگر کشورهای جهان از طریق دنبال کردن سیاست های ملی خود به بهای کنار گذاشتن قواعد پذیرفته بین المللی در زمینه تجارت و تغییرات آب و هوایی در حال به خطر انداختن روند ترمیم اقتصاد جهانی هستند. در گزارش صندوق بین المللی پول همچنین آمده است: «یک چهارچوب چند جانبه با کارکردی خوب برای روابط اقتصادی بین المللی یکی دیگر از عناصر کلیدی یک رشد اقتصادی قوی، پایدار و متوازن است. همانطور که تاریخ نشان داده، پیگیری کوتاه نظرانه سیاست های حاصل جمع صفر تنها می تواند در نهایت به ضرر همه کشورها تمام شود.»^۱

جان تیلور، استاد علوم سیاسی دانشگاه سنت توماس شهر هوستون هم می گوید: «اگر برای حمایت گرایی، تعرفه گمرکی وارداتی اعمال کنید، تنها به اقتصاد خودتان لطمه نخواهید زد بلکه در نهایت به اقتصاد جهانی لطمه خواهید زد و این موضوع نگران کننده است. چنین اقدامی باعث کاهش سرمایه گذاری مستقیم خارجی در آمریکا خواهد شد که برای اقتصاد این کشور موضوعی کلیدی است.»^۲

آنچه مسلم است اینکه قدرت اقتصادی آمریکا در سالهای گذشته از سوی دیگر قدرتهای اقتصادی به چالش کشیده شده است و اتحادیه اروپا، چین، هند و دیگر قدرتهای نوظهور اقتصادی عملاً شرایط را برای چند قطبی شدن نظام بین الملل فراهم می کنند. با توجه به سیاستهای انزواگرایانه و یکجانبه آمریکا دیگر قدرتهای اقتصادی از جمله اتحادیه اروپا نیز می توانند با وضع تعرفه های گمرکی در برابر کالاهای آمریکایی و به چالش کشیدن حوزه صادرات آمریکا، تا حدودی پاسخگوی اقدامات حمایت گرایانه دولت ترامپ باشند. باید توجه داشت رفتارهای رئیس جمهور آمریکا در حوزه اقتصاد بین المللی، سنخیتی با سیاستهای اقتصادی دولتهای پیشین آمریکا نداشته و در تقابل با تجارت آزاد ارزیابی می شود. نگاهی به روانشناسی شخصیتی ترامپ نشان می دهد اعطای امتیازات اقتصادی به این تاجر نیویورکی از سوی کشورهای اروپایی نه تنها به آنها کمکی نخواهد کرد بلکه منجر به زیاده خواهی بیشتر کاخ سفید در تعاملات اقتصادی اش خواهد شد لذا به نظر می رسد سیاستهای مقابله جویانه ای که مورد وفاق اروپائیان است و اقدامات سخت گیرانه و متقابل اقتصادی و تجاری واقع بینانه ترین سیاست در قبال سیاست حمایتگرایانه دولت جدید آمریکا محسوب می شود و حالا کارشناسان بخش تجاری اروپا باید دهها هزار مورد از محصولات آمریکایی را مورد ارزیابی قرار دهند تا ببینند در کجا می توانند ضربه متقابلی به آمریکا بزنند بدون اینکه اقتصاد اروپا صدمه ببیند.

۱ - تسنیم، ۱۶/۴/۱۳۹۶

۲ - ایسنا، ۱۱/۲۶/۱۳۹۶